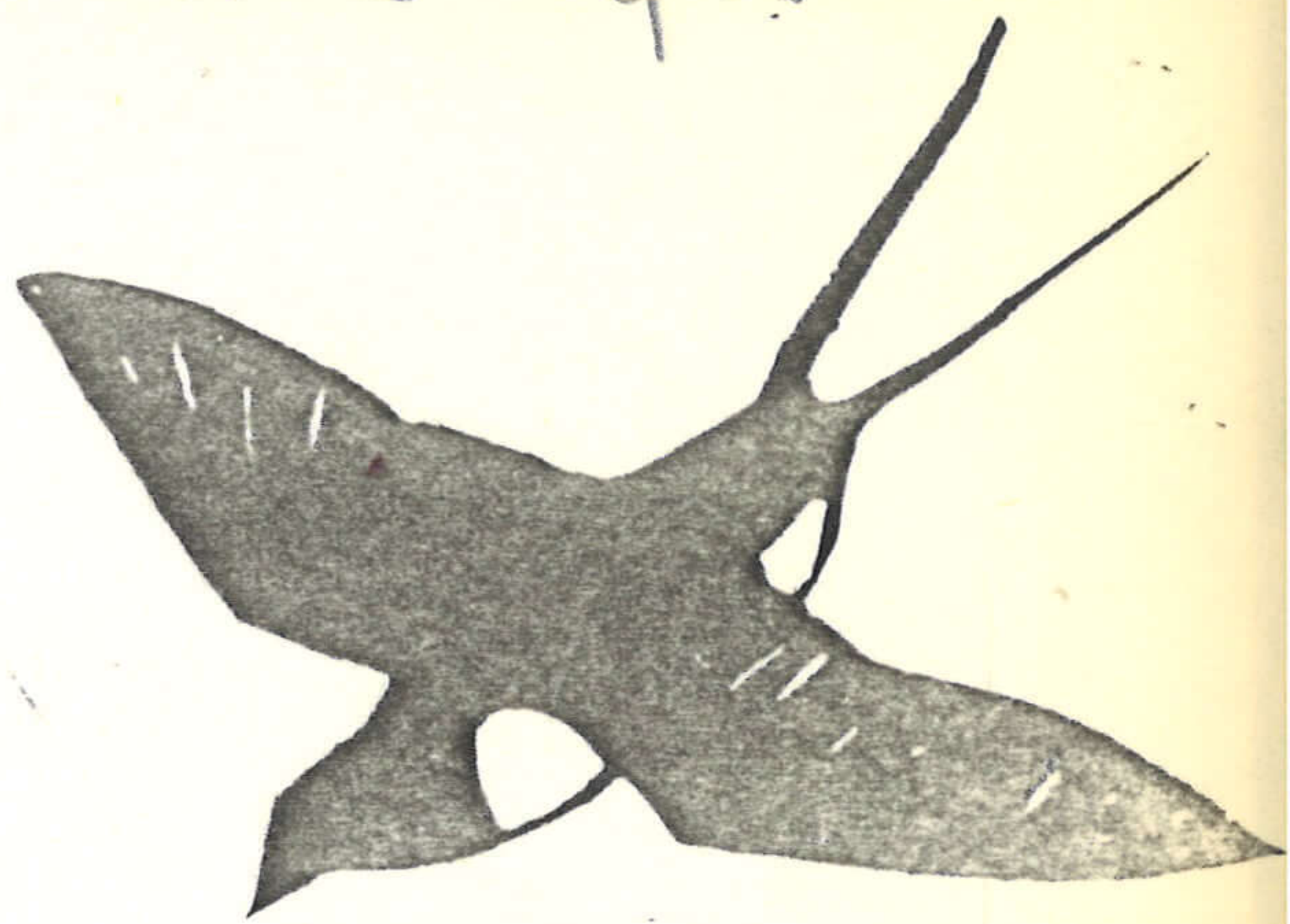

Skolens expl.

**stærmose
lilleskole
blad nr. 1 1979**

”nomadenummer”

I. INDLEDNING

Til en start vil vi hermed opfordre alle, der vil være med i opbygningen af denne skole, til at deltage i debatten om den pædagogiske målsætning og det pædagogiske indhold. Vi mener at dette mest hensigtsmæssigt sker gennem store eller små skriftlige indlæg i det lille tidsskrift som vi håber vil blive kommunikationsvejen imellem os. Vi vil her fremlægge det første indslag. Det er fremkommet efter opfordring fra den forberedende arbejdsgruppe på grundlag af undertegnedes tolkning af gruppens fælles holdning.

- skolen som alternativ til såvel folkeskolen ...

Når man i et land med god offentlig skoledækning søger alternative muligheder ved oprettelse af en ny skole, må det være ud fra en vis utilfredshed med den offentlige skole, gående på mammutstørrelse, klassekvotient, manglende individualisering af eleverne, utidsvarende disciplinærformer, livsfjernt stof og miljø, etc.

Vi mener ikke der er større grund til at uddybe denne kritik yderligere her, idet vi som sagt mener, at den i større eller mindre grad deles af alle, der opsøger alternative muligheder.

... som den gængse lilleskole

Derimod føler vi trang til at fastslå, at den traditionelle lilleskole er et utilstrækkeligt alternativ, med dens ensidige betoning af de kunstnerisk - skabende muligheder i barnet.

II
SKOLENS OPGAVE
OG MÅL

Vi ønsker i stedet en skole, der i lige grad søger at tilgodese og udvikle de kunstneriske og de intellektuelle skabende evner, i lige grad opdrage til jeg-bevidsthed og social bevidsthed, og i lige grad kræve engagement mod de sociale uligheder her som i andre dele af verden.

Den filosofiske baggrund

I virkeligheden er det vel ikke muligt at udvikle en enkelt af disse sider, uden også at udvikle dens "modsatning": F.eks. vil en jeg-bevidsthed uden social bevidsthed være en invalid jeg-bevidsthed. Skal vi ganske kort skitsere filosofien bag dette syn på skolen, kan det måske gøres i flg. antydninger: Udgangspunktet er en vurdering af menneskets placering "i" samfundet, og en erkendelse af at skolen er bundet af dette forhold. Mennesket er del af naturen. Men samtidig står det udenfor naturen, som produkt og skaber af historien.

Skolens opgave

Opgaven for vor skole bliver da - udover at danne et levende, skabende miljø, at bevidstgøre disse forhold for barnet, og vise det, at det er et led i denne skabelsesproces, har pligt og ansvar for udviklingen af det menneskelige samfund. Vi finder det påkrævet at bibringe barnet erkendelse af samfundsstrukturer, kritisk holdning overfor samfundsnormer med vægt på solidaritetsfølelse overfor de i samfundet undertrykte - ofre for profit og vækst - vækst, som ikke tager udgangspunkt i menneskelige behov - og i samme forbindelse at indlære forståelse og ansvarfølelse for naturen - menneskesamfundets egentlige forudsætning.

Målet

Udfra dette kan vi antyde et mål for vor skole i retning af:

Barnet skal nå til erkendelse af sig selv i den sociale sammenhæng. Dvs. at det skal opleve, at det selv er herre over sin situation indenfor den sociale virkelighed.

Barnet skal føle sig medforpligtet for de tilstande vi må leve under, udfra en forståelse af de forhold, der bestemmer den sociale og økonomiske virkelighed.

Barnet skal kunne udtrykke sig alsidigt - både til hjælp for egen erkendelse og for at kunne formidle tanker og følelser til andre.

III SKOLENS STRUKTUR OG INDHOLD

Vi opfatter skolens struktur som en væsentlig del af den sociale opdragelse, idet vi mener at barnets erfaringer i en social sammenhæng udvikler personlige menneskelige egenskaber.

Praktisk arbejde

Skolen må indrettes i overensstemmelse hermed, således at børnene tager del i praktisk arbejde, skolens opbygning, vedligeholdelse og daglig drift, f. eks. rengøring og madlavning; men også ved udarbejdelse af undervisningsmateriel osv. - Vi mener at prioritering af praktiske færdigheder på denne måde vil være et positivt indslag f.eks i kønsrolledebatten. -- Vi finder det muligt at opnå en videre social sammenhæng ved at åbne skolen udadtil, f.eks. ved at drage forældrene ind i det daglige arbejde, evt. som en direkte forpligtelse . . Til gengæld kunne man lade børnene deltage i målsætnings- og planlægningsarbejdet - også i forbindelse med den årlige generalforsamling. Dette praktiske fællesskab elever-Lærer-forældre, rummer ud over det pædagogiske sigte f.eks. økonomiske fordele, idet vi undgår at antage specielt rengøringspersonel. Forældreengagementet må iøvrigt også lette bevægelsesmulighederne udadtil ved ekskursioner eller deltage i former for samfundsrettede projekter som f.eks. byplanudstilling i Odense eller Danmarks optagelse i EF.

Forældrene

Elevernes medbestemmelse

Det udadvendte

Undervisningen

Vi forestiller os undervisningen aldersintegre-
ret og elevledet, forstået således at det i fæl-
lesskab planlagte undervisningsforløb tager ud-
gangspunkt i barnets eget motivationsgrundlag el-
ler erfaringsniveau - realiseret i gruppearbejde
og en dialogsporet undervisning -- og igen, med
tanke på at ophæve mikro-samfundstendensen, ind-
drage forældrene i selve undervisningssituationen.
" Det er en stor tanke at gøre skolen også til
forældreskole ".

Indlæringen
-stof og
færdigheder

Som det fremgår af det foregående er det ikke
hensigten at lave et forpøttet elitemiljø, men
en aktiv skole, hvor den egentlige kundskabsind-
læring er en væsentlig forudsætning for at ele-
verne opnår at forstå og forholde sig til sam-
fund og natur. Lærebøger og undervisningsmate-
riale må vælges eller udarbejdes med henblik
herpå , således at f.eks materialistisk histo-
rieundervisning må være en del af kulturformid-
lingen. Vi ønsker lagt vægt på såvel praktiske
som intellektuelle færdigheder, som led i udvik-
lingen af børnenes virkelige valgfrihed i mod-
sætning til den tilsyneladende frihed vi i for-
brugersamfundet har til at vælge mellem 17 ens
slags vaskepulver. På samme linie indgår kreativ
skaben og æstetisk fornemmelse i dannelsen af rige
udtryksmuligheder. Det hele må sammenfattes af kra-
vet om en emneintegreret undervisning som sti-
mulerer nysgerrighed og fantasi og giver barnet
forståelse af sammenhænge.

Læreren

Det kunne se ud som en voldsom opgave for den el-
ler de lærere som knyttes til skolen - og det er
det også, men i det omfang skitsen her opfyldes
med hensyn til struktur for undervisning og sam-
værsformer, vil det ses at han-hun eller de ikke
står alene, men er en del af en social sammenhæng.
Forældregruppen må have indflydelse på valg af
lærer og det tænkes forudsat at læreren enten tar'
del i den debat som nu skal føres i skoleforeningen
eller bliver gjort bekendt med det grundlæggende
arbejde og det endelige resultat:Skolens målsætning.
Og som allerede sagt: Denne målsætning må fremkomme
efter den debat, som vi mener må tage sit udgangs-
punkt i så mange skriftlige oplæg fra kredsen som
muligt.

Debatten

Følgende er resultatet af et samarbejde mellem forældre og lærere - udarbejdet på grundlag af det forudgående "pædagogiske oplæg":

Arbejdsrapport over målsætning for STÆRMOSE LILLESKOLE

Skolen tilbyder eleverne undervisning svarende til et fuldt folkeskoleforløb.

Vi ønsker en skole, der

1. i lige grad søger at tilgodese og udvikle de kunstneriske, de intellektuelt skabende evner og praktiske/håndværksmæssige færdigheder.
2. i lige grad opdrage til jeg-bevidsthed og social bevidsthed.
3. i lige grad kræve engagement mod de sociale uligheder her, som i andre dele af verden.

Skolen skal i sin undervisning og opdragelse bygge på den dialektiske og materialistiske historie/samfundsopfattelse.

Den filosofiske baggrund.

Udgangspunktet er en vurdering af menneskets nuværende eksistens, som resultatet af en historisk udvikling, der er skabt af mennesket selv. Mennesket er en del af naturen, men står samtidig udenfor denne, som aktiv skaber af historien.

Mennesket er et personligt ansvarligt, selvstændigt individ, der kun i samvirke med andre mennesker kan realisere sine muligheder. Derfor er en jeg-bevidsthed uden social bevidsthed en invalid jeg-bevidsthed.

Mennesket har utallige iboende muligheder. Derfor er en ensidig udvikling af f.eks. de intellektuelle anlag udtryk for snæversyn. Kun gennem en alsidig udvikling kan mennesket fangere som socialt individ.

Skolens opgave.

Opgaven for vor skole er derudfra - udover at danne et levende skabende miljø - at bevidstgøre disse forhold for barnet. Vise barnet, at det er et led i denne udvikling og har ansvar og pligter i samfundets udvikling.

Vi finder det påkrævet at bibringe barnet erkendelse af samfundsstrukturer, kritisk holdning overfor samfundsnormer med vægt på solidaritetsfølelse overfor de i samfundet undertrykte - ofre for profit og vækst - vækst, der ikke tager sit udgangspunkt i menneskelige behov. Samtidig skal der indlæres forståelse og ansvarsfølelse overfor naturen - menneskesamfundets egentlige

forudsætning.

Barnet skal nå til erkendelse af sig selv i den sociale sammenhæng. Ud fra en forståelse af de forhold, der bestemmer den sociale og økonomiske virkelighed, skal barnet drages til ansvar for sig selv og andre i samfundsudviklingen.

Barnet skal kunne udtrykke sig alsidigt - både til hjælp for egen erkendelse og for at kunne formidle tanker og følelser til andre.

Skolens arbejde.

Skolens struktur er af væsentlig betydning for at opnå målene, især hvad angår den sociale proces. Skolen indrettes, således at børnene tager del i praktisk arbejde med skolens udbygning, vedligeholdelse og daglige drift med f.eks. madlavning og rengøring.

Det er væsentligt at forældrene følger skolens arbejde op i hjemmet, for dermed at skabe opdragelsesmæssig sammenhæng mellem skole og hjem. En videre social sammenhæng kan opnås bl.a. ved at lærerne trækker på forældrenes viden og erfaring i undervisningen.

I den udstrækning det vedtages skal forældrene indgå i arbejdsudvalg med specielle praktiske og teoretiske opgaver. Dette praktiske fællesskab elever/lærere/forældre rummer ud over det pædagogiske sigte også økonomiske fordele.

Undervisningen.

Undervisningen planlægges som et langtidsforløb, hvor emnerne fremstår som rammer, der skal udfyldes under forløbet. Der bør være progression i undervisningsforløbet, som sikrer eleverne færdigheds- og vidensindlæring.

Børnemødet bør indtage en central plads i dagligdagen. Det skal være det fælles forum, hvor lærere og elever planlægger dagligdagen, og drøfter opdragelsesmæssige og disciplinære problemer.

Børnemødets socialiserende funktion og dets autoritet overfor skolens hverdag, er af væsentlig opdragelsesmæssig værdi.

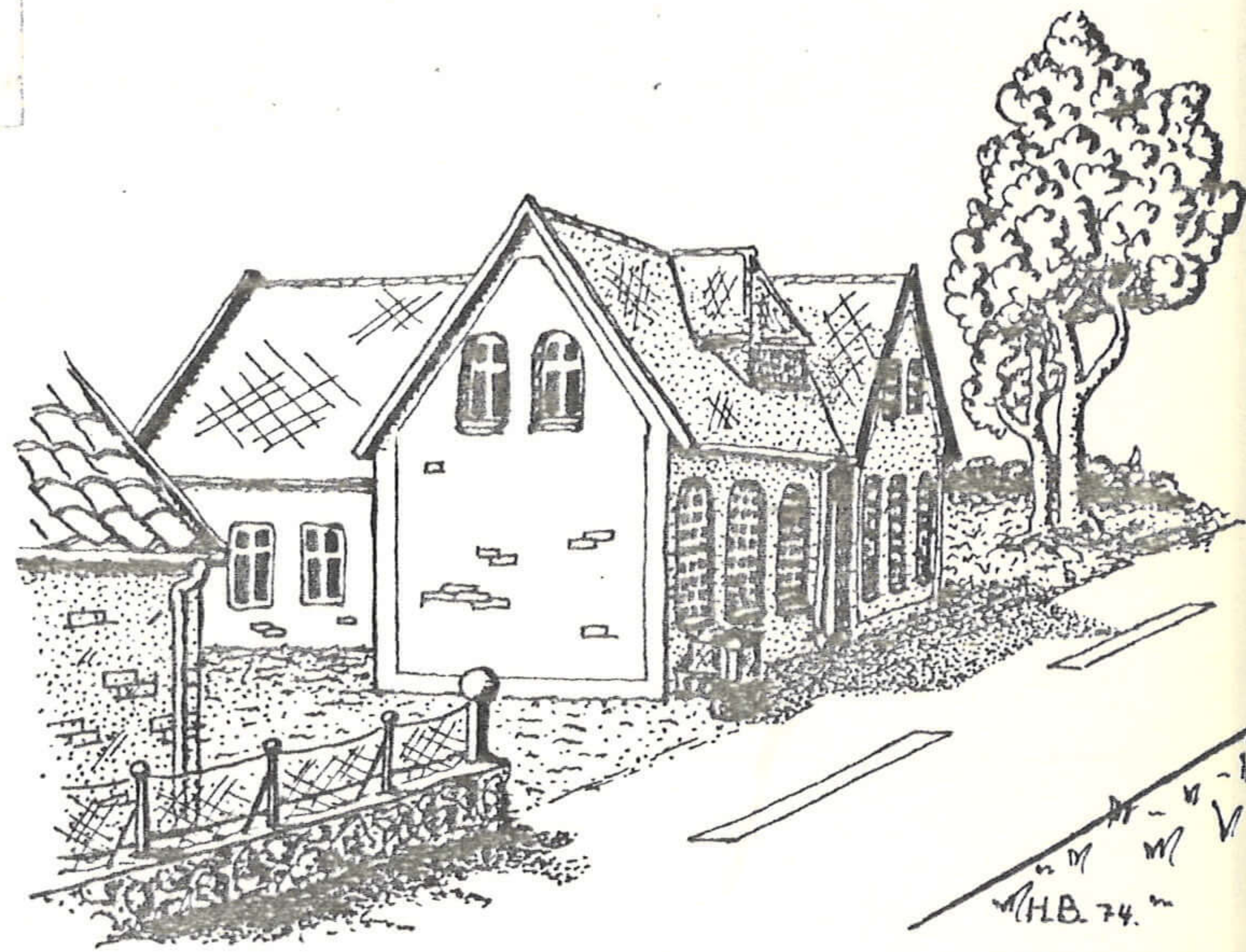
INTRODUKTION TIL NYE FORÆLDRE 1978

På baggrund af det oprindelige "pædagogiske oplæg" og det senere "arbejdsrapport" - suppleret af inspiration fra vores første folder, udarbejdedes 1978 de næst-følgende 4 sider som en første introduktion af STÆRMOSE LILLESKOLE til nye forældre, der overvejede mulighederne for at sætte deres børn i vores skole.

STÆRMOSE

Lille skole

Den følgende præsentation af Stærmose lilleskole er opbygget på den måde, at der først er en præsentation af det pædagogiske grundlag, skolen bygger på, og dernæst en kort fremstilling af, hvad det indebærer at være forælder ved skolen, og hvordan forældrene er indpasset i skolens pædagogiske og administrative struktur. Til slut er der skitseret en hverdag på skolen.

STÆRMOSES MÅLSÆTNING OG PÆDAGOGISKE IDEER

Den pædagogiske praxis, der udøves på Stærmose, er naturligvis skabt og præget af de lærere, der underviser og har undervist der. Men den er også skabt af forældrene, der har ridset nogle ideer og rammer op, som kan støtte og styre lærerne i det daglige arbejde. Og endelig har børnene naturligvis selv bidraget - fx. til udformningen af børnemødet.

En endelig målsætning og et færdigt pædagogisk program er det aldrig lykkedes at formulere. Der har fra skolens start løbet en debat, som fik en foreløbig sammenfatning i et lille "pædagogisk oplæg". Dette oplæg fungerede i starten som pædagogisk "program". Det sidste årstid har dette "program været under revision. Dette har ført til, at der dels er blevet udeladt visse afsnit og nogle af de mest svulstige formuleringer, og dels at der på flere stormø-

der har været forsøgt en udbygning af oplægget, i form af en debat om hvilket menneskesyn, der skal ligge bag vor pædagogik - og for den sags skyld: hvilken slags mennesker, vi ønsker vore børn skal være og blive.

Det vil forstås, at det ikke er muligt at citere en færdig formulering og lade den udtrykke skolens pædagogiske holdning. Vi kan derimod foretage nogle klip i "pædagogisk oplæg" og i den folder, der er udformet på baggrund af dette, men som også er under revision. Det havde været mere på sin plads at bringe nogle af revisionsudkastene, men da de ikke foreligger trykkefærdige i øjeblikket, må man tage til takke med disse lidt mere uaktuelle sager og læse dem med bevidstheden om, at de altså er kritiserede - de seneste formuleringer vil udkomme i nærmeste fremtid.

NOGLE KLIP FRA "PÆDAGOGISK OPLÆG"

99 □□□

SKOLENS OPGAVE
OG MÅL

Vi ønsker i stedet en skole, der i lige grad søger at tilgodese og udvikle de kunstneriske og de intellektuelle skabende evner, i lige grad opdrage til jeg-bevidsthed og social bevidsthed, og i lige grad kræve engagement mod de sociale uligheder her som i andre dele af verden.

Den filosofiske
baggrund

I virkeligheden er det vel ikke muligt at udvikle en enkelt af disse sider, uden også at udvikle dens "modsatning": F.eks. vil en jeg-bevidsthed uden social bevidsthed være en invalid jeg-bevidsthed. Skal vi ganske kort skitsere filosofien bag dette syn på skolen, kan det måske gøres i flg. antydninger: Udgangspunktet er en vurdering af menneskets placering "i" samfundet, og en erkendelse af at skolen er bundet af dette forhold. Mennesket er del af naturen. Men samtidig står det udenfor naturen, som produkt og skaber af historien.

Skolens opgave

Opgaven for vor skole bliver da - udover at danne et levende, skabende miljø, at bevidstgøre disse forhold for barnet, og vise det, at det er et led i denne skabelsesproces, har pligt og ansvar for udviklingen af det menneskelige samfund. Vi finder det påkrævet at bibringe barnet erkendelse af samfundsstrukturer, kritisk holdning overfor samfundsnormer med vægt på solidaritetsfølelse overfor de i samfundet undertrykte - ofre for profit og vækst - vækst, som ikke tager udgangspunkt i menneskelige behov - og i samme forbindelse at indlære forståelse og ansvarsfølelse for naturen - menneskesamfundets egentlige forudsætning.

Målet

Udfra dette kan vi antyde et mål for vor skole i retning af:

Barnet skal nå til erkendelse af sig selv i den sociale sammenhæng. Dvs. at det skal opleve, at det selv er herre over sin situation indenfor den sociale virkelighed.

Barnet skal føle sig medforpligtet for de tilstande vi må leve under, udfra en forståelse af de forhold, der bestemmer den sociale og økonomiske virkelighed.

Barnet skal kunne udtrykke sig alsidigt - både til hjælp for egen erkendelse og for at kunne formidle tanker og følelser til andre.

Vi opfatter skolens struktur som en væsentlig del af den sociale opdragelse, idet vi mener at barnets erfaringer i en social sammenhæng udvikler personlige menneskelige egenskaber.

SKOLENS STRUKTUR OG INDHOLD

Praktisk arbejde Skolen må indrettes i overensstemmelse hermed, således at børnene tager del i praktisk arbejde, skolens opbygning, vedligeholdelse og daglig drift, f. eks. rengøring og madlavning; men også ved udarbejdelse af undervisningsmateriel osv.

□ □ □ 66

Debatoplægget fra stormødet i nov. 75, til en revision af bl. a. det ovenfor citerede, var som antydnet i vid udstrækning en sproglig revision. På visse punkter var der dog også sket en indholdsmæssig stramning, fx hedder det "Skolen skal i sin undervisning og opdragelse bygge på den dialektiske og materialistiske historie/samfundsopfattelse".

Nogle mere konkrete principper fremgår af folderen:

KLIP FRA FOLDEREN:

MÅL

MIDLER

MILJØET

Vi ønsker med vor skole at opbygge et levende og skabende miljø, hvor børn er glade for at være.

SOCIAL OG PERSONLIG UDVIKLING

Vi vil tilrettelægge et miljø, så det vækker børnenes nysgerrighed og fantasi og derigennem skaber forudsætninger for deres personlige og sociale udvikling.

INDSIGT, FORSTÅELSE ANSVAR

Vi ønsker at børnene skal opleve, at sociale forhold er menneskeskabte, sådan at de gennem forståelse for og viden om samfund og natur kommer til at føle pligt og ansvar for deres egen tilværelse og det samfund vi lever i.

AT KUNNE UDTRYKKE SIG

Vi ønsker også, at børnene i skolen får mulighed for at lære at udtrykke sig alsidigt - både for at kunne formidle tanker og følelser til andre, og til brug for egen indsigt.

TEORI OG PRAKSIS

En forudsætning for at disse mål kan nås er, at der i undervisningen opnås en nøje sammenhæng mellem teori og praksis.

BØRNEGENE ERFARINGER

Undervisningen tager derfor for det første udgangspunkt i børnenes egen virkelighed og deres egne erfaringer, og for det andet skal børnene lære tingene i nøje kontakt med omverdenen.

PRAKTISK ARBEJDE

Men foreningen af teori og praksis er ikke blot at kigge på praksis - det er også selv at tage del. Og dette kan bl.a. gøres ved at børnene deltager i det praktiske arbejde på skolen.

FORÆLDRENE I SKOLENS LIV

Endvidere er det nødvendigt at forældrene deltager i skolens liv for at de og børnene ikke skal blive isoleret fra hinandens hverdag og arbejde.

FORTS →

**FAGSAM-
MENSMELT-
NING -
PROBLEM -
CENTRERET
UNDERVIS-
NING**

Hvis børnene skal have indsigt i, hvordan tingene hænger sammen i natur og samfund, er det nødvendigt at skolen ikke skiller tingene kunstigt - f.eks. ved at partere dem i historie og geografi og dansk.

Derfor må undervisningen også bygges op omkring livsnære emner og problemer fremfor at deles ved kunstige fagskel.

**UDTRYKS-
MIDLER**

Tilsvarende er det vigtigt for udviklingen og anvendelsen af alsidige udtryksmuligheder, at man ikke skaber skel mellem de musiske og de teoretiske fagområder: Udtryksformer med farver og former, dramatisk, osv. må supplere de sproglige i udtryk for oplevelsernes samlede følelsesmæssige og tankemæssige sider.

**ALDERS-
INTEGRE-
RING**

Endvidere må det være et led i den sociale opdragelse, at børnene også vænnes til at samarbejde med kammerater på andre klassetrin end dem selv, og med andre forudsætninger end dem selv. Børnene skal arbejde dels i hjemmegrupper

**AT TAGE
BESLUT-
NINGER**

(små klasser) og dels i interessegrupper, der ikke på forhånd er lagt fast efter snævre alderskriterier, som det er tilfældet i folkeskolens klasseinddeling.

Vi ønsker, at børnene skal opøves til at øve indflydelse på deres omgivelser og få indflydelse på deres egen situation. Skal det lykkes er det vigtigt, at de fra starten optrænes i selv at deltage i de beslutninger, der vedrører dem selv og skolen.

**- OG OP-
LEVE KON-
SEKVENSER**

De skal her også have lejlighed til at opleve hele beslutningsprocessen - fra den første formulering af ønsker og krav, over diskussion og handling, frem til et endeligt resultat foreligger - også selv om resultatet ind imellem bliver negativt.

Kun herigennem opøves de til selvstændighed, og kun herigennem får de virkelig fornemmelse af, hvordan verden omkring dem fungerer.

AT VÆRE FORÆLDRE

1. SKOLEN.

Stærmose lilleskole er en selvejende institution, oprettet af forældre. Der står ingen form for gruppe eller organisation bag skolen - de forældre, der startede, fandt sammen via avisannoncer.

Skolen får 85% af driftsomkostningerne (indenfor givne rammer) dækket af staten, der til gengæld fører tilsyn med skolens virke. Dette sker gennem indberetninger fra skolen og gennem en af skolen valgt og af undervisningsministeriet godkendt tilsynsførende (i vort tilfælde for tiden rektor Inger Lunn). Endvidere forudsætter tilskudet, at undervisningsministeriet har godkendt skolens vedtægter.

De sidste 15% af driftsomkostningerne indenfor de rammer, det offentlige sætter (og hele beløbet udenfor) må forældrene selv udrede. Det sker først og fremmest gennem skolepengene,

2. FORENINGEN.

Stærmose lilleskole er to ting. Den er naturligvis først og fremmest en institution med lærere og børn, der sammen arbejder om undervisning - en skole.

Men det er også en organisation eller forening, der driver skolen, og forsøger at understøtte og stimulere det undervisningsarbejde, der foregår i institutionen.

Alle forældre på skolen er ydende medlemmer af foreningen. Udover forældrene er der en mindre kreds af medlemmer, der følger skolen af interesse.

Medlemsskab af foreningen indebærer, at man må betale et mindre kontingent - for tiden 25 kr. i kvartalet - der overvejende går til dækning af udgifter til papir og porto.

Til gengæld får man adgang til generalforsamlingen, hvor såvel økonomiske og administrative som mere pædagogiske retningslinier bliver afstukket.